

Aká je povaha prírody?

Teistická evolúcia patrí ku znakom liberálnej teológie

Pravdepodobne všetci poznáme prírodopisné programy na Prima Zoom či seriály od Davida Attenborougha, v ktorých nás uchvacuje krása živej prírody. Alebo sme navštívili niektoré oceanárium (Lisabon, Eilat, Dubaj...), kde môžeme vidieť nádheru morského sveta, ktorá priam berie dych. Temná stránka tejto nádhery – bolesť, utrpenie a smrť – sa v nich ale objavuje len sporadicky. Tak napríklad: Keď leví samec vybojuje zápas o vedenie svorky, znamená to pre mláďatá soka koniec; prvým činom víťaza totiž je, že zabije potomkov porazeného. Alebo iný príklad: Vo svojom archíve mám video s názvom Ako loví orol. Strmhlavým letom prepadne orol vo vysokohorskom teréne nič netušiaceho kamzíka a po krátkom zápase ho zvrhne do hlbín. Potom sa znesie k mŕtvemu telu a v pazúroch si korisť odnáša. Orol nám imponuje zjavom a krásou letu. A je nám jasné, že je to dravec, ktorý musí z niečoho žiť. Keď ale vidíme kamzíka padajúceho do priepasti, dostávajú sa zmiešané pocity... Britský básnik Alfred Tennyson popísal svojho času (1849) túto situáciu slovami, ktoré potom zovšeobecneli: „Príroda má zuby a pazúry od krvi“ („Nature, red in tooth and claw“). Znie to emotívne, nie je to ale hodnotenie; popisuje to skutočnosť. V prírode vládne boj o život, potravinové reťazce, zákon silnejšieho.

Charles Darwin to prehlásil za určujúci znak svojej teórie; odcitujme predposlednú vetu jeho knihy O vzniku druhov (1859): „Takto priamo vyplýva z boja v prírode, z hladu a smrti ten najvznešenejší pojem, ktorý môžeme vôbec pochopiť, totiž vznik vyšších zvierat.“ V rovnakom zmysle to povedal súčasný biológ Hans Mohr (1930 – 2016): „Keby nebolo smrti, nebolo by ani života. Z tohto axiómu evolučnej teórie nevedie žiadna cesta von... V evolučnom kontexte tak dokonca môžeme smrť právom prijímať ako tvorivý faktor.“ Smrť ako tvorivý, pozitívny faktor... Je absurdné uvažovať o tom, že by niečo takého mohlo patriť k povahe pôvodného stvorenia. Príroda, ako ju dnes vidíme, je totiž stvorenie porušené – porušené hriechom človeka. Detaily, ako to s dôsledkami pádu človeka na prírodu presne bolo, nepoznáme. Iste ale vieme dve veci. Po prvé, že „odplatou za hriech je smrť“ (Rim 6,23), ktorá bude na konci časov [v Kristu] zničená „ako posledný nepriateľ“ (1. Korintským 15:26). A ďalej, že tento svet – tú nádhernú, ale porušenú prírodu – čakajú Božie súdy. „Nebo a zem pominú,“ (Matúš 24:35) hovorí Ježiš jednoznačne. Apoštol Peter dodáva, že „nebesia horiac rozplynú sa a živly, rozpálené ohňom, potečú“ (2. Petrov 3:12). A kniha Zjavenie potvrdzuje: „Prvé nebo a prvá zem boli pominuli...“ (Zjavenie 21:1). Naplní sa tak vízia proroka Izaiáša (Izaiáš 11:6-9; 65:16-25) viazaná ku dokončenému dielu Mesiáša: „Hľa, stvorím nové nebesia a novú zem, a nebudú sa spomínať drevne veci ani neprídu na myseľ... Neuškodia ani nezahubia na celom vrchu mojej svätosti...“

I my sme – ako celá príroda – „podriadení márnosti... a službe porušenosti“ (Rímskym 8). Sme síce vybavení určitými obrannými mechanizmami (imunitný systém, vnímanie bolesti, pud sebazáchovy), napriek tomu naše telo podlieha ako celý živý svet zániku. Avšak vďaka Bohu, že nad tým je nádej nového stvorenia. „A nové nebesia a novú zem podľa jeho zaslúbenia čakáme, v ktorých prebýva spravodlivosť,“ hovorí apoštol Peter (2. Petrov 3:13). „A smrti už viacej nebude ani žalosti ani kriku, ani bolesti viacej nebude, lebo prvé veci pominuli,“ čítame v Zjavení (Zjavenie 21:1-4). Pominie všetko to – utrpenie, bolesť, smrť –, čo bolo dôsledkom hriechu. Považovať to za prirodzenú súčasť povahy prírody, ako je to súčasťou darvinizmu, resp. za súčasť stvoreného poriadku, ako tvrdia proponenti teistickej evolúcie, to je prístup, s ktorým sa biblické učenie nedá uviesť do súladu. To by bola závažná chyba v našej teológii.

